

УДК 007 : 304 : 070

Литвиненко Д.І.¹

¹ студ. гр. СН-319 НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ

Журналістика як соціальна практика покликана висвітлювати різні сторони життя суспільства. Культурна тематика має своє місце й роль у загальному потоці журналістики. Її висвітлення органічно пов'язане з культурно-історичним процесом – і цей зв'язок тісніший, ніж може видатися

на перший погляд. Дослідники зазначають, що сьогодні, коли медіаконтент переповнений політичними й економічними новинами, царина культури залишається важливою територією суспільної консолідації, інтелектуальним простором для розвитку особистості. Культурологічна журналістика покликана інформувати про культурно-мистецьке життя і формувати світогляд та духовну культуру аудиторії, прищеплювати розуміння культурних процесів, що відбуваються у суспільстві. Отже, йдеться про спеціальні публікації або й видання, де висвітлюються явища в руслі культурної тематики.

До спеціалізованих, як правило, відносять видання, призначені для певної вузькоокресленої аудиторії. Серед українських дослідників, які спрямовують свою наукову увагу на спеціалізовані ЗМІ, слід зазначити В. Шевченко (типологічні характеристики періодичних видань), Н. Сидоренко та А. Волобуєву (видання для жінок, гендерні питання в сучасних медіа), М. Василенка (популярна преса), Б. Потятиника (якісні медіа), К. Серажим (преса політичного спрямування), О. Мелешенка (низка робіт, присвячених електронним виданням та комп'ютерній журналістиці). Методиці дослідження спеціалізованих видань і розробці проблем їх класифікації й типології присвячені роботи О. Акопова, А. Алексєєва, Я. Засурського, Є. Корнілова, Л. Світича, Є. Титової і багатьох інших дослідників.

Фахівці зазначають, що медіатексти культурної тематики в спеціалізованих виданнях та у виданнях, спрямованих на висвітлення різних аспектів життя, мають суттєвий контраст у виборі та поданні інформації вербальними та невербальними засобами організації тексту. Загально-тематичні ЗМІ висвітлюють тему культури достатньо коротко, лише інформуючи про ту чи іншу подію. Натомість у спеціалізованих виданнях ця тема виступає провідною. Це також стосується висвітлення культурних аспектів у друкованих та онлайн-ЗМІ.

Культурологічний медіапростір в Україні та особливості його інформаційного контенту, на жаль, недостатньо висвітлені в науковій літературі і потребують комплексної оцінки та аналізу. Водночас можливість орієнтуватися у зазначеній тематиці дають праці О. Іванової (літературна журналістика), В. Галацької (театральна журналістика), К. Пирогової (арт-журналістика). О. Гарматій і С. Кісіль відзначають працю Л. Мар'їної «Журналістика і культура: динаміка взаємодії», що на їхню думку стала спробою проаналізувати культурологічні аспекти журналістики, її місце в глобальному контексті соціокультурної динаміки.

З часом журналістика загалом та культурна зокрема зазнає розвитку, насамперед – разом з виникненням та розвитком засобів мережі Інтернет. Тому інтерес може викликати генеза та перспективи культурної журналістики.

Явище і поняття «культурна журналістика» розглянуто в теоретико-методологічному плані, зрештою надано їй визначення як різновиду журналістської діяльності, предметом якої постає висвітлення явищ культури. Власне явища культури запропоновано розглядати у такій системній сукупності наступних форм:

- події, пов'язані з культурою (мистецтвом): видання та презентація книги; прем'єрний показ фільму чи театральна вистава; виставка картин чи інших матеріальних витворів мистецтва; перформанси у новітніх формах;
- публікації критичних або аналітичних матеріалів щодо витворів мистецтва; анонси культурних подій;
- нариси з життя діячів культури (історія або сьогодення);
- новини з суспільного життя, дотичні до культури (мистецтва): діяльність держави в сфері культури (законодавчі акти та постанови, зведення об'єктів культурної інфраструктури тощо); діяльність недержавних інституцій та інших суб'єктів у сфері культури (мистецтва).

Розвиток інформаційного суспільства, розширення технічних можливостей суттєво вплинули на функціонування ЗМІ. З'явився новий різновид журналістики – Інтернет-журналістика. Її частиною стала поява електронних видань, присвячених культурі, зокрема літературно-художніх, оглядових, критичних, розважальних. Подібні видання в Інтернеті, що використовують новітні технічні можливості, насамперед – гіпертекстуальність, інтерактивність і мультимедійність – і постають зрештою в сучасному форматі для виконання своєї діяльності.

Таким чином, розвиток культурної журналістики перебуває на новому етапі з входженням у наше життя мережі Інтернет; виникають спеціалізовані видання, присвячені різним аспектам широкого предмету культури й мистецтва; проблемні питання цього розвитку нерозривно пов'язані із загальним станом культури в суспільстві.